

REUFORMATOR

INFORMATOR O POGLAVLJIMA 23 I 24

Tema broja

REFERENDUM U UJEDINJENOM KRALJEVSTVU JE ŠANSA ZA KONSOLIDACIJU

SADRŽAJ

UVOD	2
TEMA BROJA	3
Referendum u Ujedinjenom Kraljevstvu je šansa za konsolidaciju	3
SRBIJA ANALIZA	6
Pritisци na pravosuđe: sudije i tužioci osluškuju i šapate političara	6
Izveštaj Stejt departmenta za 2016. godinu – negativna ocena za borbu protiv trgovine ljudima u Srbiji	8
EU ANALIZA	10
Integracija je najbolja odbrana od terorizma	10
Sporazum Evropske unije i Turske: uticaj na situaciju u Srbiji	12
ZANIMLJIVOSTI	13
Građani nisu više kuriri državne uprave – novine i posledice	13

UVOD

Poštovani čitaoci,

Koalicija prEUgovor vam predstavlja osmi, julski broj biltena rEUformator, čiji je cilj da široj čitalačkoj publici približi proces priključivanja Srbije Evropskoj uniji, sa fokusom na pregovaračka poglavlja 23 (pravosuđe i osnovna prava) i 24 (pravda, sloboda, bezbednost).

Tema ovog broja su uzroci i moguće posledice referendumu u Ujedinjenom Kraljevstvu (tzv. Bregzita). REUformator donosi informacije o tome šta građanima može doneti otvaranje Poglavlja 24, koje je otvoreno 18. jula na Međuvladinoj konferenciji u Briselu. Donosimo istraživačke priče o političkim pritiscima na pravosuđe, kao i ocenu koju je Srbija dobila u borbi protiv trgovine ljudima u globalnom izveštaju američkog Stejt departmenta.

U rubrici Evropa govorimo o dugoročnim planovima za prevenciju terorizma u Evropi, a predstavljamo i Sporazum Turske i Evropske unije o migrantskoj krizi. Na kraju, informišemo vas o novinama koje donosi novi Zakon o opštem upravnom postupku.

Ideja nam je da ovim biltenom predstavimo i aktivnosti organizacija građanskog društva, koje imaju veze sa poglavljima 23 i 24. O tome možete čitati u rubrici Srbija analiza i Zanimljivosti. Nadamo se da će vam teme koje smo pripremili biti korisne i da će vam pomoći da lakše razumete pregovaračka poglavlja 23 i 24. Pozivamo vas da koaliciju prEUgovor pratite na društvenim mrežama [Twiter](#) i [Fejsbuk](#), (Twitter i Facebook), gde nas možete obavestiti o čemu želite da čitate u narednim brojevima biltena rEUformator.

S poštovanjem,

Sofija Mandić
Urednica

TEMA BROJA

REFERENDUM U UJEDINJENOM KRALJEVSTVU JE ŠANSA ZA KONSOLIDACIJU

Teško je precizno predvideti kakve će posledice referendum u Ujedinjenom Kraljevstvu (tzv. Bregzit) imati po budućnost Evropske unije. Okvirni zaključci se ipak mogu izvesti na osnovu dosadašnjeg iskustva i specifičnog položaja koje je ova zemlja imala u Uniji. Izlazak bi mogao biti šansa za konsolidaciju i učvršćivanje politika u oblasti Prostora slobode, bezbednosti i pravde, kao i šansa za bolje poštovanje evropskih vrednosti i institucija.

U Ujedinjenom Kraljevstvu (UK) je 23. juna 2016. godine organizovan referendum o budućem odnosu ove države prema Evropskoj uniji (EU), odnosno o tome da li UK treba da ostane članica Unije ili treba da istupi iz nje. Referendumi u vezi sa evropskim integracijama nisu retka pojava i uglavnom su organizovani u državama kandidatima kako bi se građanima omogućilo da direktno odluče o pristupanju svoje države Uniji. Ova mogućnost je korišćena i u pojedinim državama članicama prilikom ratifikovanja izmena Osnivačkih ugovora.

Izvor: google.com

Referendumi o istupanju: 1982. i 1975.

Do ove godine održana su dva referenduma o izlasku iz Unije: prvi je održan 1982. na Grenlandu, na kome su se stanovnici ovog ostrva izjasnili o istupanju iz tadašnje Evropske zajednice (EZ) iako je sam Grenland ostao deo Danske; drugi je održan u UK 1975. godine, dve godine nakon njegovog pristupanja EZ, i odnosio se na ostanak UK u Zajednici u uslovima novih aranžmana koje je donela nova vlada. Značajna većina (67% birača) izjasnila se za ostanak u Zajednici. Ipak, Bregzit je prvi referendum koji je u neposrednoj vezi sa potencijalnom aktivacijom člana 50 Ugovora o Evropskoj uniji. Ova odredba prvi put eksplicitno predviđa mogućnost izlaska države članice iz Unije, a svoje mesto našla je u Osnivačkim ugovorima tek nakon stupanja na snagu Reformskog ugovora iz Lisabona 2009. godine.

Specifičnost članstva

Ujedinjeno Kraljevstvo nije bilo među šest država koje su osnovale Evropsku zajednicu. Iako je imalo priliku da učestvuje u izradi Pariskog i Rimskih ugovora iz 1951. i 1957. godine, ono je, zbog očuvanja suverenosti i posebnih veza sa Komonveltom, odbilo da bude član evropskih zajednica. Čak je i kao odgovor na njihovo osnivanje formiralo svoj posebni trgovinski blok – Evropsku asocijaciju za slobodnu trgovinu (EFTA).

Međutim, već početkom šezdesetih godina politička elita u UK uvidela je da UK time što ne učestvuje u ovim projektima pravi grešku, i to pre svega zbog značajnih uspeha koje je Zajednica postigla u prvim godinama svog postojanja. Prijave UK za članstvo odbijao je tadašnji francuski predsednik De Gol, pa je ono ostalo van Zajednice sve do 1973. godine.

Članstvo UK u Uniji prepuno je specifičnosti. Široj javnosti je poznato da jedino ono (uz Dansku) nema pravnu obavezu da pristupi Evrozoni (Švedskoj je „džentlenskim sporazumom” dozvoljeno da pristupi onda kada se o tome pozitivno izjasni), kao i da se (uz Irsku) nalazi van Šengena, te da u skladu sa tim i nije uklonilo graničnu kontrolu prema drugim državama članicama Unije.

Međutim, specifičan status UK u Uniji ogleda se i u domenu saradnje u unutrašnjim poslovima Unije, kao i u domenu politike zaštite osnovnih prava i sloboda, koje su garantovane različitim dokumentima Unije. Naime, Ujedinjenom Kraljevstvu je dozvoljeno da samo odlučuje da li će učestvovati u usvajanju akata u politikama Prostora slobode, bezbednosti i pravde, te da li će ti akti biti obavezujući; potom, dozvoljeno mu je da odlučuje o dejstvu akata iz oblasti policijske i pravosudne saradnje u krivičnim stvarima, koji su doneti pre stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona 2009. godine. Dalje, Sud pravde EU, niti bilo koji drugi sud, pa ni britanski, ne može voditi postupke u kojima bi se ocenjivala usklađenost britanskih zakona, podzakonskih akata ili aktivnosti sa pravima i slobodama garantovanim Poveljom o osnovnim pravima EU, uprkos tome što je ovaj dokument, nakon poslednjih ugovornih promena 2009. godine, postao obavezujući akt, koji ima pravnu snagu jednaku Osnivačkim ugovorima. Uprkos ovim izuzecima, Dejvid Kameron je prošle godine nagovestio mogućnost donošenja novih zakona kojima bi se dodatno ograničilo dejstvo Povelje o osnovnim pravima u UK.

Odnos prema ljudskim pravima

Problematičan odnos prema ljudskim pravima nije ograničen samo na Povelju o osnovnim pravima Unije, već je još sveobuhvatniji. Već neko vreme u UK, a posebno u Engleskoj, postoji osećanje nepoverenja, pa čak i otvorenog protivljenja Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i Evropskom sudu za ljudska prava, uprkos brojnim pozitivnim efektima koje su presude Suda u Strazburu imale na promene u pravnom sistemu UK.

Izvor: google.com

Već neko vreme konzervativna vlada planira usvajanje [novog Zakona o ljudskim pravima](#), koji bi zabranio inostranim i transnacionalnim sudovima, poput Suda u Strazburu, da vrše revizije presuda britanskih sudova. Nova premijerka Tereza Mej, u vreme dok je vršila dužnost državne sekretarke za unutrašnje poslove, predložila je čak napuštanje Evropske konvencije, smatrajući Evropski sud za ljudska prava [pretnjom po bezbednost UK](#).

Naravno, UK nije jedina država članica koja je tražila ograničenja i izuzetke u odnosu na primenu pravila Unije. Ipak, isto tako je tačno da nijedna druga država članica ne uživa toliko veliki prostor slobode da odlučuje koja će pravila primeniti, a koja ne. Takođe, za većinu ovih zemalja mogu se naći drugi razlozi zbog kojih su se opredelili za ovakve aranžmane.

Irsko neučestvovanje u Šengenu proizvod je želje da se održi zajednički bezvizni prostor sa UK, koji je uspostavljen još dvadesetih godina XX veka. On bi bio doveden u pitanje da su Irci pristupili šengenskom akiju (*acquis*). S obzirom na izlazak UK iz Unije, aranžman o neučestvovanju Irske u Šengenu biće verovatno izmenjen, što će u velikoj meri zavisiti i od ugovora o istupanju između UK i EU.

S druge strane, Poljska je u vreme sačinjavanja Ugovora iz Lisabona pristupila britanskom protokolu o izuzeću

dejtava Povelje o osnovnim pravima, ali je to učinjeno zbog pritiska tadašnje vladajuće konzervativne Partije prava i pravde kako se odredbe o nediskriminaciji pripadnika seksualnih manjina ne bi primenjivale na ovu zemlju. Ne bi bilo čudno ukoliko bi Poljska napustila ovakav aranžman u slučaju da na vlast u ovoj zemlji u vreme nekih narednih ugovornih izmena dođe liberalnija opcija, posebno kada se ima u vidu narušavanje vladavine prava u Poljskoj do kog je došlo u poslednjem periodu.

Reforma Unije nakon Bregzita

Pred izbore 2015. godine, Dejvid Kameron i Konzervativna partija obećali su u svom izbornom manifestu održavanje referenduma na kome će birači biti u mogućnosti da odluče o budućnosti UK u Uniji. To je pre svega učinjeno kako bi se umirili evroskeptični elementi u samoj Konzervativnoj partiji, ali i da bi se sprečio dalji rast popularnosti partija koje su se otvoreno zalagale za izlazak UK iz Unije.

Izvor: google.com

Neposredno pred referendum, šefovi vlada i država članica Unije postigli su dogovor u obliku [paketa reformi](#), koje je trebalo sprovesti u Uniji kako bi se izašlo u susret britanskim zahtevima i sprečilo njeno istupanje.

Ove reforme odnosile su se na različite oblasti: počev od migracija, preko upravljanja Evrozonom, pa sve do pitanja suverenosti. Iako se paket reformi povezivao samo

sa UK, ove promene bi se odnosile na sve države članice kako bi imale uporište u pravu Unije. Takođe, ove promene ne bi se odnosile samo na zakonodavstvo, odnosno na usvajanje određenog broja novih uredbi, direktiva i odluka, već bi bili promenjeni i Osnivački ugovori. To se pre svega odnosi na davanje garancija da neće biti daljih političkih integracija, kao i da protokoli o izuzecima imaju pravnu snagu koja je jednaka Osnivačkim ugovorima, te da nijedna druga odredba iz Ugovora ne mogu ograničiti ili ukinuti njihovo dejstvo.

Britanska vlada još nije aktivirala član 50 Ugovora, a premijerka Tereza Mej je čak izjavila da se to [neće desiti do kraja godine](#). Ipak, kako su se birači na referendumu izjasnili za izlazak, očekivano je da paket reformi koji su usvojili šefovi vlada i država neće biti usvojen.

Uprkos brojnim rezervama koje je UK imalo u oblasti policijske i pravosudne saradnje, kao i u drugim segmentima Prostora slobode, bezbednosti i pravde, ipak treba priznati da Ujedinjeno kraljevstvo jeste učestvovalo u nekim oblicima saradnje, pre svega u priznavanju krivičnih presuda, kao i razmeni policijskih informacija. Ipak, u najvećem delu politika u oblasti Prostora slobode, bezbednosti i pravde UK ne samo da nije učestvovalo, već je kontinuirano odbijalo svaku pomisao na uključanje ili bar na podržavanje daljih procesa integracije. Ovo, u kombinaciji sa neprijateljskim stavom prema različitim evropskim dokumentima o ljudskim pravima, kako u okviru EU, tako i u okviru Saveta Evrope, dovodi do zaključka da je reč o državi članici koja se opirala bilo kakvom produbljivanju saradnje i koja često nije poštovala neke od vrednosti na kojima se Unija zasniva. Stoga bi izlazak UK iz Unije mogao dodatno da konsoliduje integraciju u oblastima pokrivenim politikama Prostora slobode, bezbednosti i pravde, kao i da ojača poštovanje evropskih vrednosti i evropskih institucija unutar EU. Ovo ide ruku pod ruku sa programom Evropske komisije, u kome oblasti vladavine prava, ljudskih prava i bezbednosti predstavljaju jednu od deset prioritarnih oblasti rada u ovom mandatu. Tim planom predviđeno je da politike iz oblasti Prostora slobode, bezbednosti i pravde, uz dalju integraciju u domenu ekonomske i monetarne unije, predstavljaju glavne motore daljeg razvoja Unije.

Dodatni izazovi u politici proširenja

Kada je reč o daljem proširenju Unije nakon Bregzita, do sada su isticana različita mišljenja: počev od toga da će Unija nastojati da ubrza pristupanje novih zemalja kako bi dokazala da je članstvo u njoj i dalje poželjno, preko toga da će naterati Uniju da sredi svoja unutrašnja pitanja i odloži politiku proširenja na neko vreme, pa sve do toga da o proširenju ne treba ni raspravljati jer će izlazak UK iz Unije pokrenuti seriju sličnih referenduma u državama članicama, što će voditi raspadu Unije.

Izvor: google.com

Tačan ishod i uticaj koji će izlazak UK imati ne može se utvrditi, jer nije jasno čak ni to kada će tačno ona aktivirati član 50 i kako će pregovori teći, a kamoli to šta će biti sadržaj ugovora o istupanju ([ako do njega dođe](#)) i kako će biti uređeni budući odnosi UK i EU. Ipak, potencijalna konsolidacija saradnje i integracije u oblasti unutrašnjih poslova i zaštite prava i slobode trebalo bi da dovede do još većih pritisaka Evropske komisije, ali i drugih evropskih institucija, pa i samih država članica, povodom pitanja ostvarivanja reformi iz domena poglavlja 23 i 24 u zemljama koje su u procesu pridruživanja. Novim pristupom Komisije pitanja iz ovih poglavlja dobi- la bi dalje na važnosti i na legitimnosti.

Andrej Stefanović, istraživač BCBP-a

KORISNI LINKOVI:

1. [Analiza daljih koraka nakon Bregzita](#)
2. [Analiza mogućnosti učestvovanja Ujedinjenog Kraljevstva u policijskog i pravosudnoj saradnji u krivičnim stvarima nakon istupanja iz Unije](#)
3. [Prioriteti Evropske komisije u oblasti pravde i osnovnih prava u Uniji](#)

SRBIJA ANALIZA

PRITISCI NA PRAVOSUĐE: SUDIJE I TUŽIOCI OSLUŠKUJU I ŠAPATE POLITIČARA

Političari posredstvom medija prenose poruke u kojima unapred označavaju krivce i na taj način poručuju sudovima i tužilaštvima šta u određenim postupcima treba da rade.

Na konferenciji za medije na kojoj je u junu 2014. godine najavio smenu četiri načelnika policijskih uprava, premijer Srbije Aleksandar Vučić označio je Dragoslava Kosmajca kao „najvećeg narko dilera u Srbiji”. Premijer Vučić je tada izjavio da je reč o osobi čije ime niko ne sme da izgovori i da su svima već poznate veze Kosmajca sa pripadnicima policijskih i drugih službi.

Novembra te godine Kosmajac je uhapšen, ali ne zbog trgovine drogom, već zbog sumnje da je utajio porez, zlo- upotrebio položaj, počinio prevaru itd. U nekim medijima su ga čak prozvali „srpskim Alom Kaponeom”.

U jesen 2015. godine Više javno tužilaštvo u Beogradu optužilo ga je da je nezakonito postao vlasnik parcele od oko 7,5 ari. Optužnica je vraćena na dopunu i prošlog meseca ponovo podignuta, ali još nije potvrđena. Druga optužnica, iz maja ove godine, Kosmajca tereti da je uta-

jio oko 4.000 evra poreza, ali je istog meseca odbijena, jer je Prvi osnovni sud u Beogradu utvrdio da je reč o mogućem prekršaju, a ne o krivičnom delu. Prvo osnovno javno tužilaštvo žalilo se na ovu odluku.

Slučaj Dragoslava Kosmajca nije jedini primer toga da najviši državni funkcioneri najavljuju hapšenja, prejudiciraju ishode istraga i procenjuju da je učinjen novi veliki korak u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Rezultati, za sada, uglavnom nisu u skladu s najavama.

Oseća se strah

U policijskoj akciji „Rezač” u decembru 2015. godine uhapšeno je 80 osoba, među kojima su bili i bivši ministar poljoprivrede Slobodan Milosavljević sa saradnicima, zbog sumnje da su državu oštetili za oko 7,8 milijardi dinara.

Ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović tada je rekao da su dokazi čvrsto i temeljno prikupljeni „da se sutra opet ne bi dešavalo, kao nekada u prošlosti, da se razmišlja o tome da li postoje dovoljno dobri dokazi, da li će oni biti oslobođeni, da li će protiv njih biti podnete optužnice ili će to sve pasti”.

Izjavio je i da je, posle opsežne istrage, prikupljeno dovoljno dokaza i da očekuje „da će tužilaštva i nadležni sudovi uraditi dobro svoj posao u nastavku krivičnog postupka i da ćemo imati sve presude”.

Ministar Stefanović nije pristao da razgovara sa novinarom CINS-a.

Izjave političara i funkcionera opterećuju tužilaštva i sudove koji treba da postupaju u predmetima, jer je krivac već označen i u javnosti postoji privid da je slučaj već rešen.

Predsednica Sindikata pravosuđa Srbije Slađanka Milošević kaže da se, kada izostane očekivani ishod,

stvara utisak da su tužilaštvo i sud korumpirani, a da je policija uradila svoj posao.

Zamenik Republičkog javnog tužioca Goran Ilić kaže da problem predstavlja to što ministar najavljuje hapšenja, jer time stvara utisak da je sve motivisano političkim razlozima iako najčešće nije tako.

U nedavno objavljenom izveštaju Zaštitnika građana Saše Jankovića, navodi se da postoji „snažna percepcija, koju je teško materijalno dokumentovati, da su sudska i tužilačka funkcija pod snažnim uticajem političke vlasti”. Na pritiske je upozorio i Savet za borbu protiv korupcije.

Ilustracija: Đorđe Matić

Savet i Zaštitnik građana kao primer navode bivšeg predsednika Specijalnog suda u Beogradu Vladimira Vučinića koji je predsedavao sudskim većem u postupku protiv Miroslava Miškovića. Nakon odluke da privremeno vrati pasoš Miškoviću, Vučinić je doživeo brojne pritiske, zbog čega je prešao u advokate.

Vladimir Vučinić kaže da bi ponovo doneo istu odluku i da se vodio zakonom i načelom pretpostavke nevinosti. Ne krije razočarenje što ga je veoma malo kolega podržalo: „Mislim da postoji strah. To treba reći javno. Oseća se.”

Mediji su prenosilac poruka vlasti

Miroslav Mišković je danima bio na naslovnica tabloida i političari su ga često navodili kao primer borbe protiv korupcije. U junu je nepravosnažno osuđen na pet godina zatvora zbog pomaganja sinu Marku u utaji poroka, ali je oslobođen optužbe za korupciju, odnosno za zloupotrebu položaja.

„Mediji su već dugo vremena glavni prenosilac poruka izvršne vlasti svima ostalima o tome kako treba da se vladaju, pa i kako treba da odlučuju. (...) Da sa ove druge strane nema dovoljno podložnog sudstva i tužilaštva da primi takve instrukcije, to ne bi bilo tako jednostavno”, kaže Miodrag Majić, sudija Apelacionog suda u Beogradu.

Zamenik tužioca u Trećem osnovnom tužilaštvu u Beogradu Nenad Stefanović objašnjava da neki postupci mogu da budu ubrzani zahvaljujući pritiscima javnosti.

„Ovi predmeti gde nemate pritisak javnosti i nemate toliki pritisak medija, osim advokata kojima se stvarno žuri, to su predmeti za koje ne znam kako će se završiti”, kaže Stefanović.

Nedavno je CINS objavio istraživanje koje pokazuje da su na kraju 2015. godine, pred svim prvostepenim sudovima, čak 583 suđenja za krivična dela trajala duže od deset godina.

Politika na pravosuđe utiče i izborom nosilaca pravosudnih funkcija. Još traju posledice neuspele reforme pravosuđa iz 2009. godine kada je otpušten veliki broj sudija i tužilaca.

Većina sudija koja je tada odlukom Visokog saveta sudstva ostala bez funkcije, tužila je državu i jedan deo njih već je dobio nadoknadu za vreme koje su nezakonito proveli bez posla. Šteta naneta državnom budžetu nikad nije utvrđena.

Sladanka Milošević iz Sindikata pravosuđa kaže da su tužioc i sudije i danas zaplašeni neuspehom reformom i da je problem što niko nije odgovarao za propuste:

„Oni tako zaplašeni osluškuju i šapate političara.”

Ivana Jeremić, Centar za istraživačko novinarstvo (CINS)

KORISNI LINKOVI:

1. Pritisci na pravosuđe: Zaplašene sudije i tužioc i šapate političara osluškuju – integralna verzija

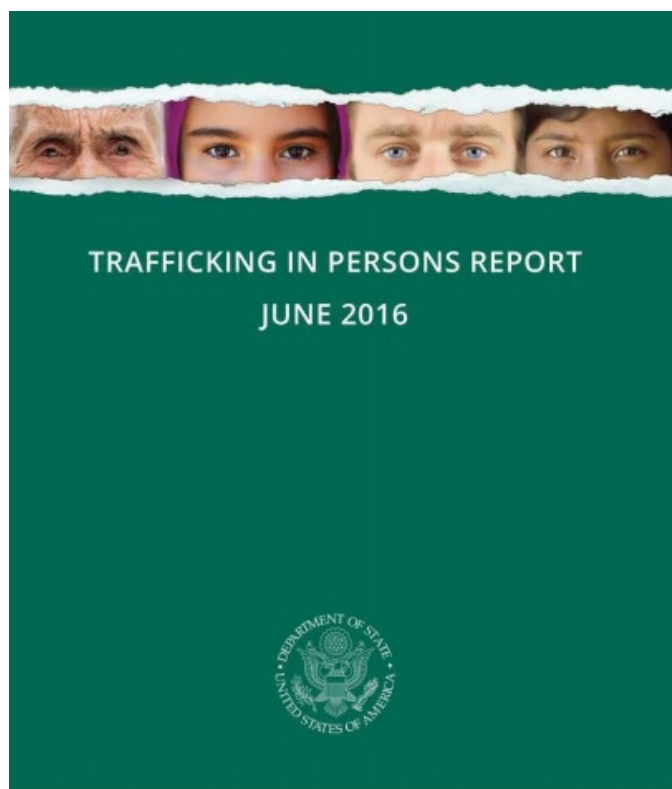
IZVEŠTAJ STEJT DEPARTAMENTA ZA 2016. GODINU – NEGATIVNA OCENA ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA U SRBIJI

Vlada nije ispunila minimalne standarde u borbi protiv trgovine ljudima i zaštite žrtava, ocenjeno je u globalnom Izveštaju o trgovini ljudima za 2016. godinu. Izveštaj kao posebno problematične navodi staganciju pravnog okvira, značajan pad u broju identifikovanih žrtava i pružanje usluga socijalne zaštite, koje su neusklađene sa potrebama žrtava.

Američki Stejt department objavio je 30. juna globalni [Izveštaj o trgovini ljudima za 2016. godinu](#). Srbija se ove godine našla na „listi za posmatranje” što pokazuje da Vlada nije ispunila minimalne standarde u borbi protiv trgovine ljudima i zaštite žrtava ovog krivičnog dela, ali da čini značajne napore kako bi ih ispunila. Ona nije pokazala da je sveobuhvatno povećala napor da suzbije trgovinu ljudima u odnosu na prethodni period obuhvaćen izveštajem, zbog čega je i stavljena na „listu za posmatranje”.

Ko su žrtve trgovine ljudima u Srbiji?

U poslednjih nekoliko godina, žrtve trgovine ljudima u Srbiji su u najvećem procentu domaći državljani (2015 – 92,5%), koji se eksploatišu pre svega interno, na teritoriji Srbije (2015 – 67,5%); dok su naši državljani eksploatisani u stranim zemljama identifikovani u manjem broju (2015 – 32,43%). Veliki procenat identifikovanih žrtava trgovine ljudima su deca, čak 60% u 2015. godini. Kada govorimo o vrsti eksploatacije, žrtve su najčešće izložene nekoj vrsti seksualne eksploatacije (2015 – 55%), ali su prisutni gotovo svi njeni oblici – radna eksploatacija, prinudna prošnja, prinuda na vršenje krivičnih dela, prinudni brak. Postoji zabrinutost u vezi sa kapacitetima nadležnih organa da prepoznaju i procesuiraju ove različite vrste eksploatacije.

Izvor: google.com

Ocena za 2016 godinu – bez iznenađenja

Negativna ocena Stejt departmenta ne iznenađuje s obzirom na to da Nacrt strategije za borbu protiv trgovine ljudima i Akcioni plan nisu još uvek usvojeni iako su formulisani 2013. godine. Tokom tri godine, koliko se čeka na usvajanje ovih dokumenata, u oblasti suzbijanja trgovine ljudima došlo je do stagnacije, jer su koordinaciona tela koja su ranije postojala prestala da rade (npr. Republički tim za suzbijanje trgovine ljudima), nova tela nisu osnovana, a posebno negativne posledice ima činjenica da se još čeka na formiranje kancelarije Nacionalnog koordinatora za trgovinu ljudima. Vlada Srbije je u okviru policije osnovala novu kancelariju kako bi koordinirala i organizovala svoje napore u borbi protiv trgovine ljudima, ali za ovo novo telo nisu obezbeđeni kadrovi, niti sredstva.

Još jedan od problema navedenih u izveštaju jeste identifikacija žrtava, koja je u prethodnoj godini znatno smanjena. Do 2014. godine u Srbiji je godišnje bilo identifikovano u proseku oko 90–100 žrtava trgovine ljudima, dok je 2015. godine zabeležen drastičan pad i podnetih krivičnih prijava (za 12%) i identifikovanih žrtava (za 68%). To je posledica više faktora, uključujući u to i činjenicu da su istrage slučajeva trgovine ljudima u nadležnosti Uprave granične policije, što ne odgovara postojećim trendovima u trgovini ljudima. Policijski službenici iz Uprave kriminalističke policije, koji su u poziciji da dođu u kontakt sa žrtvama, nisu obučeni da ih prepoznaju. Osim toga, Uprava granične policije nadležna je i za istraživanje slučajeva krijumčarenja ljudi, što im, u kontekstu trenutne izbegličke krize, ne ostavlja mnogo resursa za istrage trgovine ljudima.

Pomoć i podrška žrtvama trgovine ljudima

U izveštaju se napominje da je briga za žrtve trgovine ljudima umnogome trpela i zbog nedostatka koordinacije države sa udruženjima koja pružaju usluge žrtvama (od 40 žrtava identifikovanih 2015. godine tri su upućene na organizaciju ASTRA, dok je u 2014. godini od 125 žrtava na ovu organizaciju upućena samo jedna žrtva).

Utvrđeno je da su centri za socijalni rad imali nedovoljno specijalizovanih programa, senzibiliteta i obučenog osoblja za rad sa žrtvama trgovine ljudima. U Srbiji dobijanje statusa žrtve i ostvarivanje prava nisu uslovljeni time da li će policija podići krivičnu prijavu, što omogućava većem broju žrtava da dobije pomoć. Međutim, time što ih tretira kao i ostale građane u stanju socijalne potrebe, država ne razvija specijalizovane programe pomoći, koje odgovaraju potrebama žrtava. Zatim, na osnovu analize zaštite žrtava u sudskom postupku, vidi se da država žrtvama nije obezbedila dovoljnu zaštitu tokom krivičnih postupaka, zbog čega su one bile izložene zastrašivanju i ponovnoj traumatizaciji. Jedna od najslabijih karika u zaštiti prava žrtava jeste i dalje ostvarivanje prava na kompenzaciju, tj. naknadu štete. Za 13 godina, koliko trgovina ljudima u Srbiji predstavlja krivično delo, samo jedna žrtva uspeła je da dobije naknadu nematerijalne štete, i to posle sedam godina vođenja krivičnog i parničnog postupka, što ne bi bilo moguće da nije imala podršku organizacije civilnog društva.

U narednih nekoliko godina ne očekuje se značajnija promena trendova u trgovini ljudima ni kad je reč o žrtvama, ni kad je reč o vrstama eksploatacije kojoj su izložene. Suzbijanje trgovine ljudima je u velikoj meri pitanje političke volje i, u tom smislu, aktivnosti predviđene Akcionim planom za Poglavlje 24 u pridruživanju Evropskoj uniji mogu biti šansa za promenu stanja – kako u normativnom, tako i u praktičnom smislu.

Akcija protiv trgovine ljudima (ASTRA)

KORISNI LINKOVI:

1. Izveštaj Stejt departmenta za 2016. godinu (Trafficking in Persons Report)

EU ANALIZA

INTEGRACIJA JE NAJBOLJA ODBRANA OD TERORIZMA

Radikalizaciju nije dovoljno posmatrati kroz prizmu potrebe da se uspostavi intenzivnija kontrola, već bi trebalo postaviti pitanje integracije islamskog stanovništva u evropsku zajednicu. Trebalo bi stvoriti jednake šanse za sve u pogledu obrazovanja, zaposlenja i dosezanja prihvatljivog stepena životnog standarda.

Teroristički napadi u Parizu prošle godine, kao i napadi u Briselu i Nici iz februara i jula ove godine umnogome su promenili bezbednosnu situaciju u Evropi. Zemlje članice Evropske unije su nakon napada shvatile da moraju da unaprede međusobnu bezbednosnu saradnju, kao i da reafirmišu ulogu EU u borbi protiv terorizma.

Institucije EU, kao i institucije samih država članica, slažu se da bi trebalo doneti nove mere, koje će umanjiti mogućnost terorističkih napada. Mere koje bi trebalo unaprediti su ozbiljnija kontrola lica koja ulaze i izlaze iz EU, bolja kontrola oružja i sveobuhvatnija kontrola putnika na aerodromima. Upravo zbog toga Evropski parlament priprema novu Direktivu o borbi protiv terorizma, a Evropska komisija je inicirala koncept „bezbednosne unije”. Na ovaj potez institucije EU odlučile su se nakon konsultacija i radnih sastanaka sa brojnim organizacijama koje se bave pitanjima bezbednosti i prevencije terorizma.

Radikalizacija i terorizam

Trebalo bi naglasiti da pojam radikalizacije nije do kraja definisan, niti je njegova veza sa terorizmom do kraja ispitana. Ipak, jasno je da veza postoji, te da radikalizacija prethodi terorističkim aktima. U okviru EU i njenih bezbednosnih institucija pojam „radikalizacije” prvi put se pominje nakon terorističkog napada u SAD u septembru 2001. godine.

Izvor: google.com

Nakon toga, u dokumentu za borbu protiv terorizma iz 2004. godine, institucije EU uvode pojam radikalizacije. Ovaj pojam se odnosi na uticaj stranih terorista na mlade stanovnike EU sa željom da ih indoktriniraju i vrbuju kako bi postali akteri njihovih terorističkih skupina.

Nakon terorističkih napada koji su usledili u Evropi – pre svega napada u Holandiji, Španiji i Velikoj Britaniji – postalo je jasno da bezbednosne pretnje ne dolaze samo spolja, već i da postoje unutrašnje pretnje koje bi mogle dovesti do terorističkih napada. Te pretnje zapravo predstavljaju mladi članovi doseljeničkih porodica, koji su rođeni i/ili odrasli u Evropi, a koji su terorizmom indoktrinirani spolja. Nakon što su Evropski parlament i Evropska komisija u svojim dokumentima usvojili koncept „radikalizacije”, sačinjen je novi trend – prevencije radikalizacije u borbi protiv terorizma.

Novi pristup radikalizaciji

Akademski krugovi, političari i zakonodavna tela zemalja članica EU i sam Evropski parlament shvatili su da je problem radikalizacije istovremeno duboko individualizovan i široko rasprostranjen. Smatra se da je radikalizacija među evropskom omladinom stranog porekla uzela maha onda kada je u Zapadnoj Evropi i SAD počeo da se pojačava negativan odnos prema muslimanskom stanovništvu, uključujući u to i širenje straha, ksenofobiju i diskriminaciju.

Zato nije dovoljno posmatrati radikalizaciju kroz prizmu potrebe da se uspostavi intenzivnija kontrola, već bi trebalo postaviti i pitanje integracije islamskog stanovništva u evropsku zajednicu. Ukoliko bi integracija bila bolja, nesumnjivo je da bi i stepen radikalizacije i pretnje po bezbednost bio manji. Trebalo bi dakle stvoriti jednake šanse za sve u pogledu obrazovanja, zaposlenja i dosezanja prihvatljivog stepena životnog standarda.

Umesto posebnih mera koje doprinose integraciji, često bivaju usvojene one koje još više diskriminišu, što samo rezultira porastom opasnosti od terorizma. Jasno je da je radikalizacija osetljivo pitanje, pogotovo kada vodi u terorizam. Stoga bi institucije EU i država članica trebalo da rade na ovom problemu dvojako – prvenstveno usvajanjem mera koje omogućavanju integraciju i ravnopravnost, a onda i unapređenjem rada bezbednosnih službi i boljom kontrolom pojedinaca koji su na putu radikalizacije.

Priredili:

Miloš Grujić, stažista BCBP-a

Sofija Mandić, pravnica istraživačica BCBP-a

KORISNI LINKOVI:

1. „Radikalizacija je lokalna“, Analiza Royal instituta za međunarodne odnose

SPORAZUM EVROPSKE UNIJE I TURSKE: UTICAJ NA SITUACIJU U SRBIJI

Sporazum Evropske unije i Turske utiče i na situaciju u Srbiji. Broj migranata je smanjen, ali se povećava broj onih koji žele da, u nedostatku legalnog i sigurnog tranzita, ilegalno uđu u zemlju. Novim merama Vlada Srbije želi da spreči takva kretanja, ali pritom mora da vodi računa i o obavezi Srbije da postupa u skladu sa Konvencijom o statusu izbeglica.

Zaključivanjem sporazuma između Evropske unije i Turske (u daljem tekstu Sporazuma) Zapadnobalkanska ruta je formalno zatvorena. Sporazum između EU i Turske zaključen je 18. marta 2016. godine i predviđa da će svi iregularni migranti koji iz Turske dođu na grčka ostrva u periodu nakon 20. marta biti vraćeni u Tursku. Nadležni organi u Grčkoj registrovaće sve novopristigle migrante i procesuirati sve podnete zahteve za azil, dok će Turska prihvatiti sve migrante koji ne zatraže azil u Grčkoj, te one čiji zahtev za azil bude odbačen ili za čiji se zahtev u sprovedenom postupku utvrdi da je neosnovan. Sporazum predviđa da će za svakog državljanina Sirije koji sa grčkih ostrva bude vraćen u Tursku jedan sirijski državljanin biti preseljen u EU. On dalje precizira da će prednost prilikom preseljenja biti data migrantima koji prethodno nisu ušli, odnosno pokušali da uđu na iregularan način u EU. Određen je okvirni broj od 72.000 osoba koje će biti vraćene primenom ovog mehanizma.

Uticaj Sporazuma na situaciju u Srbiji

Iako je intenzitet migracijskog toka umanjen, statistički podaci i situacija na terenu svedoče da i dalje postoji nezanemarljiv broj migranata i izbeglica na našoj teritoriji. Procenjuje se da ih u Srbiji svakodnevno boravi oko hiljadu, što govori o potrebi da im budu pruženi pomoć i podrška. Glavne karakteristike promenjenih migratornih kretanja jesu ponovno korišćenje iregularnih načina ula-

ska i kretanja kroz zemlju, jačanje krijumčarskih kanala, što migrante i izbeglice dodatno izlaže bezbednosnim rizicima i drugim vidovima ugrožavanja.

U periodu nakon potpisivanja Sporazuma, uz asistenciju Međunarodne organizacije za migracije (IOM) Srbija, migrantima je omogućena i opcija dobrovoljnog povratka. Onima koji to žele omogućava se povratak u zemlju porekla, odnosno u zemlju poslednjeg prebivališta, a IOM pomaže prilikom pribavljanja potrebne dokumentacije i organizovanja putovanja, te asistira prilikom povratka. Od polovine februara do polovine juna 2016. IOM je 41 osobi pomogao tokom dobrovoljnog povratka.

Izvor: google.com

Statistika o postupku azila svedoči da je u martu mesecu zabeležen porast podnetih zahteva za azil (mart: 234 podnetih zahteva, dok je, u februaru podneto 17). Ovi podaci sa jedne strane ukazuju na to da se oni koji traže azil duže zadržavaju u Srbiji. S druge strane, od početka godine povećan je broj osoba kojima je priznata međunarodna zaštita. Zaključno sa majem usvojeno je 16 pozitivnih odluka (za 7 osoba je odobren izbeglički status, dok je 9 osoba dobilo supsidijarnu zaštitu).

Usled nepostojanja legalnog i sigurnog tranzita, migranti se opredeljuju za iregularna kretanja i time ostaju van sistema pomoći i podrške. U okviru postojećih prihvatnih tranzitnih centara, a u skladu sa trenutnom dinamikom migratornih kretanja, prihvatanje i urgentno zbrinjavanje obezbeđuju se u Preševu i Subotici. Od neformalnih mesta okupljanja, Beograd je ponovo postao glavna usput-

na tačka za veliki broj migranata i izbeglica koji ulaze u Srbiju (prema periodičnim izveštajima UNHCR-a u proseku dnevno boravi i do 350 migranata i izbeglica).

Sa aspekta humanitarnog zbrinjavanja najveći izazov predstavlja situacija na graničnim prelazima prema Mađarskoj (Kelebija i Horgoš). Prema izveštajima UNHCR-a, broj migranata prisutnih u blizini ovih graničnih prelaza je od marta ove godine u konstantnom porastu, pri čemu se procenjuje da je u periodu od 30. juna do 3. jula zabeleženo i do 920 osoba. Naročito zabrinjava činjenica da većina njih, čekajući da mađarska policija popusti, boravi i do nekoliko nedelja u tranzitnom prostoru na graničnim prelazima Horgoš i Kelebija, kao i da je smeštena u šatorima, sa ograničenim količinama hrane. Prema podacima UNHCR-a, dnevno na svakom prelazu bude omogućen ulazak do 15 osoba.

Nova odluka Vlade

U kontekstu novonastale situacije, a „imajući u vidu složenu bezbednosnu situaciju u okruženju, ali i situaciju koja se nameće zbog ponašanja komšija prema migranlima”, Vlada Republike Srbije usvojila je Odluku o obrazovanju policijskih i vojnih snaga, radi, kako je dalje u [saopštenju Vlade](#) navedeno, „zaštite granica Srbije od migranata i ilegalnih aktivnosti krijumčarenja migranata”. [Zadatak](#) policijskih i vojnih snaga biće „da spreči ilegalni ulazak iz pravca Republike Bugarske i Republike Makedonije, kao i privođenje pravdi krijumčara ljudima koji taj ilegalni posao obavljaju na teritoriji Republike Srbije”.

Ovom merom akcenat se stavlja na zaštitu državnih granica. Pritom se ne sme zaboraviti obaveza poštovanja Konvencije o statusu izbeglica, koja između ostalog podrazumeva da svakoj osobi kojoj je potrebna međunarodna zaštita bude omogućeno da pokrene postupak dobijanja azila i, dodatno, da bude poštovan princip zabrane prisilnog vraćanja.

Nakon potpisivanja Sporazuma, prema rečima zaposlenih u Zavodu za vaspitanje omladine u Nišu, u Srbiji se povećava broj maloletnih migranata bez pratnje koji su smešteni u okviru njihove Radne jedinice. U prilog ovoj tvrdnji govori i činjenica da je tu od početka godine smešteno više maloletnih migranata nego tokom cele 2015. godine.

Izuzetno je važno da zemlje Zapadnog Balkana budu uključene u dijalog kreiranja migracione politike Evropske unije. Sve mere donete na nivou Unije radi rešavanja pitanja povećanog priliva migranata uticale su, i još direktno utiču na situaciju u ostalim zemljama duž tzv. Zapadnobalkanske rute, pa tako i na migracionu politiku Republike Srbije.

Gordana Grujičić, Grupa 484

KORISNI LINKOVI:

1. Evropol raspolaže novim ovlašćenjima

ZANIMLJIVOSTI

GRAĐANI NISU VIŠE KURIRI DRŽAVNE UPRAVE – NOVINE I POSLEDICE

Novi Zakon o opštem upravnom postupku primenjivaće se od juna 2017. godine. Međutim, primena odredaba koje obavezuju državne organe da samostalno prikupljaju podatke u postupku počela je u junu ove godine. Efekte novih obaveza državnih organa treba brižljivo pratiti i utvrditi da li su i u kolikoj meri javne službe troškove njihove primene prelele na korisnike usluga i poreske obveznike.

Promena jednog od najvažnijih i najdugovečnijih zakona – Zakona o opštem upravnom postupku – predstavlja ve-

oma značajan događaj. Zakon bi trebalo da se primenjuje tek od sledeće godine (1. jun 2017). Međutim, njegove pojedine odredbe, i to upravo one koje se odnose na razmenu podataka između organa po službenoj dužnosti, počinju da se primenjuju od 8. juna 2016. Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, koje predvodi reformu javne uprave, potrudilo se da napravi i dodatnu promociju ovog rešenja.

Izvor: google.com

Primena od juna 2016. godine

Članom 9 Zakona propisano je da je organ dužan da strankama omogućiti da uspešno i celovito ostvare i zaštite prava i pravne interese, kao i da se postupak vodi bez odugovlačenja i uz što manje troškova za stranku i drugog učesnika u postupku, ali tako da se izvedu svi dokazi potrebni za pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja.

Predviđeno je da je organ po službenoj dužnosti, a u skladu sa zakonom, dužan da vrši uvid u podatke o činjenicama neophodnim za odlučivanje o kojima se vodi službena evidencija, da ih pribavlja i obrađuje. Državni organ od stranke može da zahteva samo one podatke koji su neophodni za njenu identifikaciju i dokumente koji potvrđuju činjenice o kojima se ne vodi službena evidencija. Izuzetak je samo situacija u kojoj stranka izričito izjavi da će podatke u postupku pribaviti sama.

Ideja da građani ne treba da „izigravaju kurire“ između raznih državnih organa i javnih službi nije nova. Tako od 2010. godine Zakon o državnoj upravi, sadrži goto-

vo identičnu odredbu. Rešenja novog Zakona o opštem upravnom postupku samo su nešto detaljnija.

Zakon o državnoj upravi

Član 75a

Organ državne uprave, u postupku rešavanja o pravima, obavezama ili pravnim interesima fizičkog ili pravnog lica, odnosno druge stranke, po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom, vrši uvid, pribavlja i obrađuje podatke iz evidencija, odnosno registara koje u skladu sa posebnim propisima vode drugi organi državne uprave, odnosno drugi državni organi, organi teritorijalne autonomije, jedinica lokalne samouprave i imaoци javnih ovlašćenja.

Posledice primene rešenja

Koji su uopšte (bili) razlozi da građani donose dokumenta u postupku „na noge“ (to jest, „na šalter“)? I koje su posledice ukidanja te prakse?

Sa stanovišta partikularnih interesa pojedinih javnih službi ili, još uže, pojedinih službenika, lakše je da zainteresovani građanin pribavi i donese svu potrebnu dokumentaciju, a da službe samo provere da li je ona na broju. Obaveza da sami državni organi pribavljaju te iste podatke znači dodatan posao, a to posledično donosi sporiji rad javnih službi i dodatan trošak rada javnog sektora. Posledice ovih mera razlikovaće se u zavisnosti od toga kakvo je trenutno stanje – da li službenika ima više nego što treba ili ih ni sada nema dovoljno da obave sve zakonske zadatke.

Ni sa stanovišta građana situacija nije jednoznačna. Ako se građaninu ne žuri da završi posao, već je dovoljno da se o predmetu reši u zakonskom roku od 15, 30 ili 60 dana, situacija u kojoj organ pribavlja sve potrebne informacije predstavlja očiglednu prednost i uštedu vremena, truda i dostojanstva. Međutim, u situacijama kada

je stranka ta koja požuruje organ da stvari obavi što pre, zbog neke hitne potrebe i interesa, onda se može dogoditi da sam građanin ponudi da organu koji rešava stvar donese sve dokumente i da tako ubrza odlučivanje.

Moguće antikorupcijsko dejstvo

Mera se s pravom ponekad predstavlja i kao antikorupcijska. Naime, nema sumnje da svaka situacija u kojoj dolazi do kontakta između građana i administracije stvara priliku za korupciju, a ponekad i razlog da do nje dođe. Međutim, treba biti svestan da se problem korupcije time ne otklanja u potpunosti.

Koliki će biti motiv da do korupcije dođe zavisi od nekoliko faktora. Neki od njih stoje na strani građanina ili su u vezi sa propisima. Drugi motivi su u vezi sa samim organom uprave ili javnom službom koja rešava predmet. Tu mislimo pre svega na one situacije u kojima postoji veliki prostor za diskreciono odlučivanje.

Čak i kada nema mnogo prostora za „slobodnu ocenu” i „celishodnost” u odlučivanju, već ishod upravnog postupka može biti samo jedan, diskrecija može postojati u redosledu i roku postupanja. Nisu, naime, retke situacije u kojima organi imaju rok da odluče u nekoj stvari za 30 ili 60 dana, a da u stvarnosti predmet mogu da završe već za dan ili dva. Budući da stranke mogu imati značajan interes da se predmet završi što pre (ili da se odugovlači), sve dok postoji neograničen prostor za odlučivanje unutar roka, postojaće i motiv za korupciju i prilika da ona prođe relativno neopaženo. Slična gore opisanoj je i situacija u kojoj organ ne uspeva da poštuje propisane rokove zbog prevelikog opterećenja i onda u tom opštem kašnjenju odlučuje hitnije u nekim predmetima, na osnovu urgencija, po prigovorima ili bez jasno vidljivog razloga.

Mogući lek za ove rizike predstavljalo bi poštovanje obaveze iz Uputstva za izradu i objavljivanje informatora o radu državnog organa, koje je Poverenik za informacije

od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti doneo još 2010. godine. Njime su organi vlasti obavezani da opišu usluge koje pružaju građanima i pravnim licima. Ovo se odnosi i na to u kom roku se može očekivati da će usluga biti pružena, bez obzira na to da li je on propisan ili ne, te da li se očekivani rok razlikuje od propisanog.

U stvarnosti, kao što je poznato iz analiza organizacije Transparentnost – Srbija i godišnjih izveštaja Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, obaveze iz ovog Uputstva se veoma često krše. Kada je reč o uslugama, nalazi Transparentnosti pokazuju da velika većina organa izbegava da navede stvarne, prosečne ili druge očekivane rokove postupanja, i da se u najboljem slučaju navode samo zakonski. Zbog toga smatramo da bi striktna kontrola ispunjavanja ove obaveze iz Uputstva Poverenika (u nadležnosti Upravne inspekcije Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave), kao i izmena Zakona o slobodnom pristupu informacijama u pravcu uspostavljanja obaveze svih organa vlasti da imaju informator o radu (u nadležnosti istog Ministarstva), značajno upotpunila efekte antikorupcijskih mera iz novog Zakona o opštem upravnom postupku.

Medijske promocije rešenja

Koliko Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave polaže na ovu zakonsku novinu vidi se i po medijskim promocijama, ali i na osnovu činjenice da je pripremio posebni akt – uputstvo za primenu odredaba 9 i 103 novog Zakona o opštem upravnom postupku.

Pored uticaja na korupciju i borbu protiv korupcije, kao što smo već rekli, ove mere mogu se odraziti i na troškove i efikasnost rada javne uprave (pozitivno ili negativno), ali i na troškove i efikasnost zadovoljenja potreba građana i privrede (verovatno pozitivno). Te efekte treba brižljivo pratiti i utvrditi da li su i uolikoj su meri javne službe vreme i troškove primene novih obaveza na kraju prelile na korisnike njihovih usluga i poreske obveznike.

Može se očekivati da će efekti biti u zbiru pozitivni, čak i ako dođe do nekih štenih pojava. Naime, treba verovati da će nove obaveze pospešiti korišćenje elektronske komunikacije između organa, kao i uvid u baze podataka, te i da će se na taj način smanjiti potrebno vreme i trošak dostavljanja informacija (bilo da dostavu vrše zainteresovane stranke ili organi vlasti). Idealno bi bilo da ove promene ZUP-a dovedu i do još jednog efekta – do toga da državni organi i javne službe koje su od građana tražile razne potvrde i dokaze sada (kada oni treba da ih prikupljaju) uoče koliko je to bilo nepotrebno, i da iniciraju izmene propisa kojima će ove birokratske zahteve svesti na meru onoga što je neophodno za utvrđivanje činjenica u upravnom postupku.

Transparentnost – Srbija (TS)

KORISNI LINKOVI:

1. Analiza Transparentnosti – Srbija o primeni Zakona o opštem upravnom postupku u 2016. godini (u celosti)

IMPRESSUM

Izdavač

Beogradski centar za bezbednosnu politiku
Đure Jakšića 6/5, 11000 Beograd, Srbija
www.bezbednost.org

Urednica

Sofija Mandić
pravica istraživačica u BCBP-u
(sofija.mandic@bezbednost.org)

Recenzentkinja

Sonja Stojanović Gajić
direktorka BCBP

Autori/ke

Andrej Stefanović, Bojan Elek, Ivana Jeremić, ASTRA,
Gordana Grujić, Transparentnost – Srbija

Ilustracija

Đorđe Matić

Saradnik

Miloš Grujić

Objavljivanja rEUformatora je podržala Misija OEBS u Srbiji u okviru projekta „Podrška organizacijama civilnom društvu u praćenju reforme policije u Srbiji”, kao i Ambasada Kraljevine Norveške u okviru institucionalne podrške koaliciji prEUgovor. Beogradski centar za bezbednosnu politiku isključivo je odgovoran za iznete stavove, koji nisu nužno stavovi OEBS-a niti Vlade Norveške.

Jul 2016, Beograd

PRED VAMA JE

rEUformator – informator o poglavljima 23 i 24

rEUformator je namenjen profesionalcima, državnim službenicima, studentima, novinarima, predstavnicima civilnog društva, građanima i građankama zainteresovanim za praćenje politika iz dva najvažnija poglavlja u procesu pregovora o članstvu Srbije i Evropske unije. rEUformator je nastao u okviru koalicije **prEUgovor**, koja ima za cilj da praćenjem procesa pregovora u oblastima pravosuđa i osnovnih prava (poglavljje 23) i oblasti pravde, slobode i bezbednosti (Poglavljje 24) doprinese suštinskoj demokratizaciji Srbije.

Ukoliko:

želite da sarađujete ili da objavimo
vest o nekoj vašoj aktivnosti, pošaljite
imejl urednicima sa naslovom *Prilog za
rEUformator*

želite da se prijavite ili odjavite sa mejling-
liste pošaljite imejl *Prijava – Odjava
rEUformator* na:
office@bezbednost.org

